

Radovat sa s BOHOM

Lubomír Stanček

Otvoriť sa pre radosť

Na čo Ježiš myslel pri slovách: „Kto klope, tomu otvoria“ (Mt 7,8)?

Klopať na dvere či na srdce? Komu? Nie seba? Nepoznáte túžbu nájsť si čas zobrať do rúk kvietok a pozrieť si ho z každej strany, zvlášť tyčinku či piestik? Zadávať sa na oblohu, všimnúť si pohyb oblakov, let vtákov, letecké koridory lietadiel? Postáť na brehu a zadávať sa do pohybu vody, započúvať do žblnkotu či všimnúť si hravosť pstruhov? Viem sa započúvať hudby a všímať si akordov, variácií, melódie, rytmu? Mám čas na čo chcem, po čom túžim? Viem rozoznať originál od gýču (napríklad v umení)? Vadí mi falošný spev? Hluk?

Žijeme len raz. Nie je to výzva žiť s Kristom, žiť naplno, žiť pre večný život? Stále viac a viac ľudí sa vraj uzatvára do seba, svojich problémov, a s tým súvisí, že na človeka dolieha viac samota a svet i napriek vede, ktorá šíri obraz i zvuk, cíti, že sa od seba ľudia vzdávajú.

David Torkington v knihe „Poustevník“, opisuje pustovníka Petra. Je to náš súčasník. Tento na pohľad obyčajný človek, pomôže kňazovi Robertsonovi, ktorý prežíva krízu viery, nájsť cestu, ktorá sa dá vyjadriť slovami 'otvoriť sa pre radosť'. Nie je nikomu na škodu pripomenúť si, čo vieme, len sme na to zabudli, že to vieme: 'otvoriť sa Bohu v radošti'.

Aj kvôli našim problémom sa môže stať, že Ježiša začneme vnímať ako podomového predavača, ktorý prichádza, aby ponúkol najnovšiu encyklopédiu morálnych zásad v bláhovej viere, že keď ju vyjadrujete s dostatočnou silou presvedčenia, že nedokážeme ponuke odolať. Lenže on neprišiel v prvom rade preto, aby nám do detailu vyjasnil, ako Boha a bližneho milovať, naopak, prišiel nám dať moc, aby sme toto dokázali. Ak chceme iného a seba zmeniť, nepomôžu nám rady a zákony. Dokáže to jedine láska. A tým viac tá Božia, ak jej dáme šancu. Čo tak sa zamyslieť: Nepochybujem o tom, že duchovný život môže byť aj dobrodružstvom?

Aké dôležité je, prijať pravdu o sebe, ktorú už povedal Boh vo svojom zjavení. Boh chce, aby sme sa mu otvorili a prijali jeho učenie «radostnej zvesti» evanjelia. A prečo sa ešte pýtať priamo či okľukami, kto som ja? Stále čakám, že mi to povedia biológovia, chemici, paleontológovia či historici, vedci a umelci v literatúre či hudbe? Boh v Ježišovi povedal všetko. Ježiš nezrušil Zákon a Prorokov, ale ich naplnil. Ježiš za učenie lásky predsa zomrel - čo mal ešte viac urobiť, čo neurobil? Kto nechce prijať Krista, prijme to, čo ho zotročí. Koniec koncov, najhlbší koreň neslobody väzí v tom, že človek sa stal otrokom seba samého, vlastného egoizmu, ktorý znemožňuje milovať, otvárať sa, mať rád nielen Boha a blízkych, ale i seba samého. Keď nerešpektujeme slobodu u seba, budeme ju rešpektovať u iných? Kto nás uchráni pred pliagaou, čo ohrozuje otvoriť sa radošti? Azda nejaký múr? Preto Ježiš nás volá k vnútornej slobode: „Ak ostanete v mojom slove, budete naozaj mojimi učeníkmi, poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí“ (Jn 8,31-32). Je to výzva - zotrvať v Ježišovom učení, snažiť sa premieňať jeho slová v život, snažiť sa byť jeho «živým slovom»; je jedinou cestou ku skutočnej slobode. Nie je to cesta ľahká, ani pohodlná, vyžaduje si veľa odvahy a vytrvalosti. Snažme sa, aby sme s jeho pomocou mohli vydávať svedectvo o tom, že sme zakúsili čosi i zo skutočnej slobody, a to zakaždým, keď v nás zvíťazila pravá láska. Láska, ktorá slúži, ktorá sa márnivo nevypína, ani nenadáva (Porov. 1 Kor 13,1-13). Tá láska nás otvára pravej radošti. Platí zásada, že pravá láska sa nikomu nevnucuje, a preto neodpuďuje. Pravá láska je obohatením.

V človeku sú také priestranstvá, že čokoľvek do nich vloží, zostávajú poloprázdne. Človek je obrovská sieň. Všetky skúsenosti, poznania, šťastie, bolesť, ktoré človek vloží do tejto siene, sú iba troškou a ten priestor - sieň v človekovi, zostáva nekonečne otvorený pre ďalšie poznanie, skúsenosti pre ďalšie šťastie. Čokoľvek by človek prežil, stále zostáva poloprázdny. Ohraničené šťastie a ohraničené poznanie chápe človek ako ohraničené a preto kráča ďalej. Koľkokoľvek takýchto ohraničení vecí spoznáme, ťahá nás to ísť stále ďalej. Nikdy nebudeme hotoví, plní a nasýtení. Každý koniec je pre nás novým začiatkom. Človek je nútený znova začínať a keď by si myslel, že je na konci, rýchle zistí, že opäť nie je spokojný, že treba ísť ďalej, že každý koniec je vlastne nový začiatok. Otvárať sa Kristovi, je naša celoživotná nie iba povinnosť, ale aj nutnosť a tiež radosť. Koniec života zastihne človeka nie hotového, pretože neobsiahol všetko prirodzené; kto verí v Krista a verí vo večnú odmenu, teší sa, že za svoj život chce a môže obsiahnuť primeranú odmenu od Boha. Pamätajme ako ľudia, že na zemi nikdy nebudeme hotoví, naplnení a teda i celkom spokojní a šťastní. Musíme však bojovať proti nude, znechuteniu a clivosti. Nech náš život sa otvára v duchu hľadania, nie náhlenia; a nezhrmažďujeme si poklady na zemi. Naučme sa žiť otvorene pre Boha a blížnych, rozlišujme vo veciach, udalostiach a ľuďoch Kristov zámer s nami. Naše srdce nech je primerane otvorené, aby sme do svojho vedomia prinášali stále nové a nové poznatky, ktoré budú posúvať bližšie k Bohu. Naplňajme si srdce novou a novou láskou, ale to všetko nech sa zhoduje s tým, čo Boh od nás očakáva.

Niekomu azda stačia jednotlivé chvíle radosti. Kto povie, že každá chvíľa života je čosi pekné a že s tým sa treba uspokojiť, môže skúsiť žiť podľa tohto receptu. Mnohí ho už vyskúšali. Cesta, na ktorej sa otvárame Bohu. Vyhybať sa prázdnote života, nechytať mydlové bublinky, pretože sa rozpadnú skôr, ako ich môžeme chytiť. Žiť otvorený život pre Boha, že keď príde smrť, aby sme s bážňou mohli hľadiť na druhú stranu života. Na zemi nemôžeme naplniť uspokojivo život istotou, šťastím a trvanlivosťou. Žiť pre Boha a s Bohom učí, že hmotný svet nemôže natrvalo urobiť človeka šťastným. Nieкто sa môže snažiť toto vedomie potlačiť násilím. Môžeme ho potlačiť umelou radosťou, umelými istotami, tým, že sa stratíme načas v kolektíve. Uvedomme si, že neistota sa vynorí znova za dobrými udalosťami nášho života. Môžeme utekať prostredníctvom svojej prázdnoty do pôžitku, no nemôžeme poprieť, že sa to všetko okolo nás na zemi skončí.

Každá úvaha ozrejmuje, že ako ľudia sme sami pre seba problémom, že sme pre seba otázkou, na ktorú si nevieme dať vyčerpávajúcu odpoveď. Ani čo do pôvodu a ani čo do budúcnosti, na mnohé si nedokážeme odpovedať. Môžeme však už počas života objaviť rozumný a vedomý základ všetkého. Tým je Boh. Bez Boha by všetko bolo nezrozumiteľné a absurdné. Bez rozumu a bez mysle na začiatku, bez Boha, ktorý je na začiatku a od počiatku, ktorý je rozumom, myslou, vedomím, by všetko ostávalo nepochopiteľné. Pravda, Boh ostáva pre nás tajomstvom. No aj ako tajomstvo je pre nás vysvetlením. Nemusím poznať hviezdy ktoréhokoľvek sveta umenia, vedy. Boh je však všade. Boh je tiež osoba. Je osoba v najplnšom zmysle. A je tvorca. Nemusím ho celkom chápať. Môžem ho uznávať ako tajomstvo. Ale aj tak mi je jeho existencia vysvetlením všetkého.

Keby som aj videl do nejakého človeka, keby som poznal jeho myšlienky, jeho silu i jeho slabosti, mohol by som stáť akosi nad ním a azda ním aj manipulovať. Keby som videl celkom do vnútorného Božieho života, mohol by som v tomto poznaní nad ním akoby triumfovať. To nám nie je dané. Tajomstvo osoby je tajomstvo. Tajomstvo Boha zostáva zvrchovaným tajomstvom. Zostáva len jediná možnosť - zistiť, či sa Boh sám nedáva spoznať. Viem, že prehovoril - najprv cez prorokov a potom skrze Ježiša Krista. Zostáva nám teda jedno: otvoriť sa pre Boha a najmä otvoriť sa v radosť pre Boha. Tak ako priepasť od

človeka k človekovi sa dá preklenúť len v dôvere a láske, aj vo vzťahu k Bohu mi zostáva len táto cesta - otvoriť sa dôvere a láske. V láske sme blízko k Bohu, v láske ho prijímam, keď sa mi prihovori, v láske ho už mám. Ten, kto nemá rád Boha, je od neho ďaleko, a ak ho nemá rád definitívne, je od neho ďaleko navždy. Otvárať sa pre radosť, znamená prijímať Boha v láske a značí to prijímať odpoveď na svoje otázky. Kto sa otvára, spozná, že Boh je odpoveď na otázku, ktorú si kladie človek sám o sebe. Boh je jediný, kto môže dať odpoveď na moju neistotu, na moju túžbu po pravde, šťastí, po večnom živote. Boh je odpoveď na moju lásku.

Aké jednoduché pre nás, čo sme uverili v Lásku, že nechceme všetko vedieť, ale chceme dôverovať a oddať sa Bohu. Veriť, že Ježiš uskutočnil vrchovato túto oddanosť a tým ho Boh prijal a oslávil aj ako človeka, ako jedného z nás. Veriť, že pre túto vernosť Ježiša Krista až na smrť sa Boh neodvolateľne sľúbil darovať aj nám. Tajomstvo človeka sa dá pochopiť a rozriešiť v jedinom človekovi – Ježišovi Kristovi.

Keď chceme splniť svoje poslanie, vezmeme do rúk evanjelium a študujeme ho. Štúdiom o Kristovi sa Kristovi otvárame a je to otvorenie sa radosť. Otvárajme sa Kristovi štúdiom v pulzujúcom živote jeho diela, ktoré už trvá medzi nami dvetisíc rokov. Poznávajme Krista v Cirkvi, v svojej identite, vo svojom poslaní... V ňom sa riešia naše problémy. Kristus je tu predsa pre nás, aby sme mali život a aby sme ho mali hojnejšie. Pravda o Bohu vo Svätom písme nie je oddelená od pravdy o nás. Patria spolu. Majú patriť spolu i v živote.

Kto sa neotvorí, môže prísť o všetko. Vyvarovať sa zmätku v živote, je našou povinnosťou. Nenarobiť zbytočných omylov a chýb, je rovnako naša povinnosť. Treba žiť tak, aby sme išli správnym smerom. Kto sa celkom otvorí Kristovi, neupadne do zmätku. Niečo o tom naznačuje známy Exupéry v 'Malom princovi':

„Dobrý deň!“ pozdravil malý princ.

„Dobrý deň!“ povedal výhybkár.

„Čo tu robíš?“ pýtal sa malý princ.

„Triedim cestujúcich po tisícových balíkoch, vypravujem vlaky, a tie ich odvážajú hneď napravo, hneď naľavo,“ povedal výhybkár.

A osvetlený rýchlik, duniaci ako hrom, otriasol domčekom výhybkára.

„Majú náramne naponáhlo!“ povedal malý princ, „čo hľadajú?“

„To nevie ani človek na lokomotive,“ odpovedal výhybkár.

A druhý osvetlený rýchlik zadunel v opačnom smere.

„To sa už vracajú?“ spýtal sa malý princ.

„To nie sú oni,“ povedal výhybkár, „to sú zas iní.“

„Neboli hádam spokojní, tam kde boli?“

„Nikdy nie sme spokojní tam, kde sme,“ vysvetľoval výhybkár.

A ako hrom zadunel tretí osvetlený rýchlik.

„To idú za tými prvými cestujúcimi?“ opýtal sa malý princ.

„Nejdú vôbec za ničím,“ povedal výhybkár, „vo vlaku spia alebo zívajú...“

Nevidíme to aj okolo seba, o čom píše Exupéry? Zmätok vládne tam, kde sa človek neotvára Bohu - keď človek zabudne, na čo je na svete; keď nerobí, čo robiť má; keď ničí v sebe Boží obraz; kde sa neotvára a nevie nájsť pravú radosť. Pýtate sa ja vy, či je vôbec dnešnému človeku niečo sväté? Pred čím si pokľakne a kde si uvedomuje hranicu medzi tým, čo je dovolené a čo nie je dovolené? Je mnoho modiel i medzi nami a bôžikov rovnako, ktorých si tvoríme podľa svojich potrieb a duševných predpokladov. A práve preto v snahe otvoriť sa

svojmu poslaniu, je správne si pripomínať, že najväčším prejavom nášho života je láska. V láske a skrze lásku sa otvárať Bohu, bližnému i sebe samému a žiť radostne svoj život. Kto sa chce otvoriť Kristovi, musí sa zdokonaľovať v láske. Uskutočňovať ju v prostredí, v ktorom žije. Bez lásky vzniká chaos, zmätok, strach a nakoniec smrť. Napriek rôznym názorom a ťažkostiam plynúcim z charakterov, postavenia, túžob či náklonností, napriek ťažkostiam vytvárať spoločenstvo v jednote ducha a ideálov, znova a znova treba začínať stavať na láske, ktorá všetko znáša, vo všetko verí, vo všetko dúfa, vo všetkom vytrvá. Otvorení láske spoznáваме, že tá všetko znáša. Mnohé skutočnosti nevieme zniesť, pretože nemáme pravej lásky. Bez lásky nevieme prijať ani Boha, pretože kde je absencia lásky, tam Boh nezodpovedá predstave človeka. Kto napríklad trpí bez lásky, aký môže mať vzťah k Bohu? Inokedy, keď chýba láska, môžeme byť otvorení sami pre seba? Dá sa hovoriť o radosti, keď nevieme zniesť sami seba, prijať seba, tú ťarchu nášho ducha, či žalár vlastného ja? Otvoriť sa Bohu v láske, nie preto, že by bola slepá, naivná, ale pre jej trpezlivosť, preto že vo všetko verí. Verí totiž v netušené možnosti Božích plánov, verí v jeho prisľuby, v jeho pomoc, verí v dobro skryté v druhých ľuďoch a toto je zárukou po tom, čo túžime: žiť radostný život, tešiť sa na radosť, objavovať, spoznávať radosť...

Každý krok, ktorý tu na zemi urobíme smerom ku Kristovi, je súčasne krokom približujúcim nás k večnej blaženosti. Trvalé šťastie neexistuje v oddelení od Boha. A predsa opravdivá kresťanská radosť predpokladá aj prirodzené radosti, ktoré nám Boh dáva - radosť zo života, z úprimnej obetavej lásky, radosť z prírody a ticha, radosť z dobre vykonanej práce, radosť zo splnenej povinnosti, radosť vyplývajúca z čistoty, z ochoty sestersky sa podeliť, z pochopenia...

My tieto radosti môžeme očisťovať, dopĺňať a povznášať. Nemôžeme nimi pohrdáť. Pri mnohých príležitostiach Ježiš vychádzal z pozemských radostí, keď chcel ohlasovať radosť svojho kráľovstva - napr.: radosť rozsievачa a ženca; muža, ktorý našiel poklad; pastiera, ktorý objavil svoju stratenú ovečku; radosť tých, ktorí sú pozvaní na hostinu; radosť na svadbe; radosť otca, ktorému sa vracia syn...

Opravdivá radosť má hlboké korene v srdci. Nezriedka ju sprevádza veselosť. Veľmi dobre sa však znesie aj s vážnosťou. Veselosť je spravidla čosi vonkajšie, niekedy je i hlučná. Radosť je trvanlivá, kým veselosť prichádza a odchádza. Bez vnútornej radosti niet ani vonkajšej - ako v izbe nie je teplo bez kúrenia.

Keď sa priblížime k takto radostnému človeku, máme dojem, akoby z neho čosi vyžarovalo. Opravdivá radosť sa nedá ukryť, nemožno ju zastaviť, sama sa ukáže i navonok. Tento jas radosti môže niekto aj predstierať, no nikdy nie dlhodobo. Vo Svätom písme často čítame texty, ktoré nás vyzývajú k radosti. Všimnime si text z Lukášovho evanjelia (10,17-21):

„Pane, aj zlí duchovia sa nám poddávajú v tvojom mene!“ On im povedal: „Videl som satana padať z neba ako blesk. Hľa, dal som vám moc šliapať po hadoch a škorpiónoch i po všetkej sile nepriateľa a nič vám neuškodí. No neradujte sa z toho, že sa vám poddávajú duchovia, ale radujte sa, že sú vaše mená zapísané v nebi... v tej hodine zaplesal v Duchu Svätom a povedal: „Zvelebujem Ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým. Áno, Otče, tebe sa tak páčilo...“ (porov. Lk 10,18.21). Text upozorňuje na radosť Ježišových učeníkov. Stredobodom a vrcholom ich radosti je Ježišova radosť. V dvadsiatom verši sa hovorí o správnej Ježišovej radosti: „No neradujte sa z toho, že sa vám poddávajú zlí duchovia, ale radujte sa, že sú vaše mená zapísané v nebi.“

Tu môžeme nájsť odpoveď na otázku: z čoho sa môžeme tešiť my, ktorí sme vykročili za Kristom? Nielen z hmotných vecí, z dobre vykonanej práce, z darov... ale z toho, že patríme Bohu, že plníme jeho vôľu, že mu môžeme veriť, že máme nádej naveky prebývať s Bohom - nevyčerateľným zdrojom radosti... V tejto stati vidíme, že Ježiš sa úprimne raduje z úspechu misijnej cesty učeníkov, ktorých poslal ohlasovať radostnú zvesť. Aj my sa snažíme tešiť z úspechu navzájom a prejavíme to i navonok. A nemyslíme si, že všetko musíme urobiť sami; že my zvestujeme iným najlepšie posolstvo spásy... nechajme príležitosť aj iným a zverme im zodpovedné úlohy - tak ako Ježiš učeníkom. Kto bude verný až do konca, bude tiež počuť slová: „Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdi do radosti svojho Pána.“ (Mt 25,21).

Tí, ktorí s nami prichádzajú do styku, mali by si všimnúť, že sme každý deň otvorenejší, schopnejší tešiť sa malým šľachetným a čistým radostiam, ktoré nám Pán kladie do cesty, aby ju robil príjemnejšou. Aj keď si to bude vyžadovať obety a umŕtvenia, musíme sa naučiť prekonávať náladovosť a únavu. I keď sa budeme stretať s nezdarom, nepochopením, nedocenením našich hodnôt, predsa na dne nášho srdca bude vládnuť radosť z toho, že vlastnime Boha a ukáže sa to i navonok. Vtedy každý, s kým sa stretneme, spozoruje, že sme šťastní v povolani. A nebudeme sa musieť pretvarovať, navonok sa usmievať, naša opravdivá radosť sa ukáže za všetkých okolností.

Vnášajme radosť do svojich komunit, do svojho okolia, podľa vzoru, ktorý nám dal Ježiš. V tejto súvislosti si uvedomme, že v každej komunite nastane chvíľa, že sa podelí ojetuje a daruje - a tak bude rásť. Čím viac sa komunita zjednotí, tým viac túto jednotu, vyžaruje. Aby ju dala iným, ktorí ju ešte neprežívajú, musí ju do istej miery stratiť... Preto posielala niektorých svojich členov inam vytvárať ďalšie siete lásky a radostné spoločenstvá. Toto je zmysel života - šíriť sa ďalej...

Každý vývoj so sebou prináša chvíľu, keď sa objavia kvety a neskôr plody. A tieto kvety a plody zasa obsahujú semenka nového života. Komunita, ktorá si žiarlivo drží svojich členov a nechce ich pustiť do tohto jedinečného diela plodenia, hrozí, že zahynie. Ak v pravej chvíli nebude smerovať k väčšiemu dávaniu sa, ustrnie a stane sa neplodnými konármi, z ktorých už život nebude prúdiť. Buďme veľmi opatrní, ak odmietame uposlúchnuť Božiu vôľu, sprostredkovanú vyššími predstavenými, ktorá nám určuje odísť do inej komunity. Dajme pozor, aby sme nepremeškali pravý čas zrodzenia nového života.

To isté platí aj pre predstavených, ktorí majú vo svojich komunitách nenahraditeľné články, ktorých sa nechcú zrieknuť, aby mohli niesť Kristovu radosť inam...

Lubomír Stanček

Knihu si môžete objednať v každom dobrom kníhkupectve s náboženskou literatúrou, alebo na tel.:02/48257101